

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

Til Børne- og Socialministeriet.

Dansk Kvindesamfund har i mere end 100 år beskæftiget sig med ligestilling mellem kønnene og driver herudover to krisecentre for voldsramte kvinder og børn. Følgende er kommentarer til Børne- og Socialministeriets høring over udkast til en række familieretlige bekendtgørelser og vejledninger mv.

I Dansk Kvindesamfund ses der med stor alvor på den meget begrænsede tid, som ministeriet har til at gennemgå de mange høringssvar. Kritikken går særligt på, at Statsforvaltningen er en organisation, der ikke før har klaret sig godt, dette med henvisning til Rigsrevisionens kritik af Statsforvaltningen i 2016, omhandlende Statsforvaltningens tilsyn med kommunerne og forvaltningens meget lange sagsbehandlingstider.

Det er for Dansk Kvindesamfund ikke vigtigt, hvorvidt det er de nye familieretshuse eller Statsforvaltningen, som tager sig af sager om familie, børn, skilsmisse mv. Det er derimod vigtigst for Dansk Kvindesamfund, at overgangen til de nye familiehuse og i forbindelse med sagsbehandlingen i de nye familiehuse, at retssikkerheden sikres for brugerne af husene, og at både sagsbehandlingstider og kvaliteten af afgørelserne ikke forværres. Øvelsen om at omlægge Statsforvaltningen er kompleks og kan hurtigt medføre endnu længere sagsbehandlingstider og dårlig kvalitet. Samtidig skal omlægningen heller ikke ses som en sparerunde, hvor det bliver muligt at skære i kerneydelser, da Statsforvaltningen allerede inden omlægningen kæmpede med at få økonomien til at hænge sammen.

I det følgende gennemgås hvert enkelt bilag med organisationens bemærkninger:

Bilag 1: Ingen kommentarer

Bilag 2:

Side 8: Der lægges op til, at al kontakt til Familiehuse skal foregå digitalt, jf. bilag 2 stk. 3.1 om Digitalt Selvbetjening. Dansk Kvindesamfund finder det problematisk, at muligheden for at blive undtaget fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening ”kun” er rettet mod borgere med særlige behov.

Side 27: Dansk Kvindesamfund anser det som positivt, at forældre ikke påtvinges at tage til møde sammen, hvis den ene har været voldelig. Dog skal det understreges, at den ”voldelige adfærd”, som

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

der henvises til på side 27, bør forklares mere detaljeret. Fx er det relevant at være mere eksplicit og fx inddrage dele af den beskrivelse, som står på side 15, men også at inddrage psykisk vold, som indskrives i straffeloven. Dansk Kvindesamfund er positive overfor, at parter, der har været udsat for vold, eller hvor der er tvivl om, hvorvidt der har været vold, ikke skal mødes med deres ekspartner. Samtidig er vi glade for, at tvivlen også kommer den part, der menes at have været udsat for vold, til gode.

Side 38: Dansk Kvindesamfund ser det som positivt, at konflikthåndtering skal være baseret på forskning. Dog finder Dansk Kvindesamfund det problematisk, at der ikke er en liste tilgængelig med rådgivnings- og konflikthåndteringstilbud, jf. s 37. Dansk Kvindesamfund mener, at dette kan betyde, at det bliver op til den enkelte sagsbehandler at vurdere, hvad der anses som værende det ”rigtige” tilbud til forældrene i en given sag. Dette virker modstridende ift. inddragelse af forskning som fundament for tilbuddene. Desuden er Dansk Kvindesamfund usikker på, om det digitale konfliktværktøj, som nævnes, vil have den ønskede effekt.

Bilag 3: Ingen kommentarer

Bilag 4:

Dansk Kvindesamfund støtter oprettelsen af et rådgivende udvalg, som kan bistå de nye familiehuse i forhold til behandlingen af sager. Det er nødvendigt at bistå familieretshusene således, at det sikres, at der træffes korrekte afgørelser, og at de problemstillinger, som lovgivningen medfører, bliver taget alvorligt. Det er dog vigtigt for Dansk Kvindesamfund, at Ministerens opgave med at udpege udvalget tages alvorligt, og at udvalget bliver bredt funderet.

Bilag 5: Ingen kommentarer

Bilag 6-7:

Ingen separate kommentarer til bilag 6.

Bilag 7 bærer præg af, at der omsider er blevet lyttet til kritikerne, til mødrene, børnene og forskningen: Barnets tarv har fået en central placering. Voldsanskuelsen er blevet differentieret, og man inddrager nu Istanbulkonventionens definition. Der ses tillige forståelse for straffelovens ubevisligheder, og man tager højde for, at bevisbyrden i en socialsag ikke er lige så høj som i en straffesag. Der er ikke længere krav om domfældelse for den udøvede vold, ej heller krav om, at der

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

skal være tale om vold omfattet af straffelovens §§ 244/-5. Psykisk vold er – forud for lov om psykisk vold – indskrevet som en voldsform på lige fod med andre voldsformer.

Der er tale om en meget modig lovtekst, der går imod tidsåndens opfattelse af kvinder som løgnagtige og af børn som ofre for disse løgnagtigheder ("forældrefremmedgørelse"). Tillige er der gjort op med forældreansvarslovens diktum om kun at se fremad. Med denne lov skal "tidligere hændelsesforløb i familien tillægges betydelig vægt", hvilket er nødvendigt.

Denne nye tænkning er desværre glemt og begravet i bilag 8, "Vejledning om børnesagkyndige undersøgelser" (BSU), der på flere afgørende punkter er diskrepant ift. bilag 7 og tillige fremstår som uanvendelig i § 7-sager.

Bilag 7:

Side 8: "Hvis det under Familieretshusets oplysning af en sag bliver klart, at barnet udsættes for vold eller grænseoverskridende handlinger..." Erfaringer fra praksis viser, at der er behov for at definere begrebet "grænseoverskridende handlinger". Præcisionen har til formål at sikre børns beskyttelse, så grænseoverskridende handlinger ikke bagatelliseres afhængigt af den enkelte sagsbehandlers personlige opfattelse af begrebet. Fx behandlede Statsforvaltningen i årevis en samværssag, hvor barnet under afhøring hos politiet havde oplyst, at faren og dennes ven gik rundt nøgne med erigerede penisser, men juristen fandt ikke, at dette i sig selv var grundlag for at afvise anmodning om samvær. Børn har også integritetsgrænser, og for at disse overhovedet kan respekteres juridisk, bør de defineres og eksemplificeres, da krænkelser af disse integritetsgrænser er en af de risikofaktorer, som fremover skal indgå i sagens oplysning.

Side 10: "*Forældre, der er dømt for alvorlig kriminalitet*". Den flg. passage er uklar: "Der kan dog være enkelte tilfælde, hvor sagen ikke er kompleks, f.eks. i tilfælde, hvor den dømte forælder aldrig har haft samvær eller anden kontakt med barnet og nu ansøger om, at der fastsættes anden kontakt." Det er uklart, om der menes, at anmodningen om anden kontakt i dette tilfælde ikke er kompleks, eller om der menes, at sagen under alle omstændigheder bør visiteres som en § 7-sag.

Side 12: Under "*Oplysning af sagen*" – "Kan" indhente oplysninger bør ændres til "skal", hvis der er mistanke. Fx har en nylig landsretsdom afgjort, at en forælder, der var tiltalt for voldtægt af barn, og som har en dom for vold mod sin ekspartner, skulle beholde sin bopælsret over barnet. Landsretten

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

udsatte ikke sagen på straffesagen og inddrog heller ikke denne i begrundelsen for dommen, hvorved den slet ikke blev tillagt vægt.

Side 103 *"Alvorlige problembelastninger hos samværsforælderen kan føre til afslag på eller ophævelse af samvær."* Ordet "kan" bør udskiftes med "skal som udgangspunkt". Selvom der her stilles krav til en skærpet sagsoplysning, er det, henset til det eksplicite krav om fremtidsperspektiv og samarbejde i bilag 8, en passage, der med den nuværende formulering kan være graverende for barnet. Ved at benytte ordene "skal som udgangspunkt" flytter man bevisbyrden over på den problembelastede forælder.

Side 127, pkt. 9: *(tvangs)fuldbyrdelse*, s. 137 ff: Det bemærkes, at ordet tvang i tvangsfuldbyrdelse er overstreget således, at lovtæksten alene taler om fuldbyrdelse. Når lovtæksten siger: "Fuldbyrdelse kan som ovenfor anført ske ved anvendelse af tvangsbøder eller umiddelbar magt," er dette en indikation om, at ordet tvangsfuldbyrdelse er det rigtige ordvalg.

Bilag 8:

Vedrørende "bilag 8, Vejledning om børnesagkyndige undersøgelser," som i sin helhed er inkongruent med de udstukne retningslinjer som specificeret i især bilag 7.

Vejledning til børnesagkyndige undersøgelser er det mest afgørende element i afgørelser om forældremyndighed, bopæl og samvær, da børnesagkyndige erklæringer indtager en uforholdsmæssig stor rolle i afgørelser i disse sager og fungerer som maskinrummet, hvor politikker udmøntes i praksis. Som teksten i bilag 8 fremstår i dag, er den uanvendelig § 7-sager.

Overordnet savnes der en redegørelse for de voldsfaglige kompetencer, der må og skal være til stede hos børnesagkyndige under et nyt system, der omsider har fået fokus på vold. Overordnet er det ligeledes nedslående at se, at vraggods fra den forhåbentlig svundne tid stadig lusker mellem linjerne i hele bilag 8. Her tænkes der navnlig på:

1. betoningen af fremtidsorientering uden datidsperspektiv – som lovet i bilag 7.
2. betoningen af samarbejde, in casu side 3: "Undersøgelsen kan også afdække forældrenes indstilling til at samarbejde med den anden forælder."
3. Det larmende fravær af fokus på netop de problemstillinger, som definerer § 7-sagerne.

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

Henset til, at §-7 sager, der "som udgangspunkt" skal underkastes børnesagkyndige undersøgelser, bl.a. er kendetegnet ved vold, kriminalitet, misbrug og manglende empati, må og skal det ødelæggende perspektiv i at fordre samarbejde med voldelige, misbrugende og uempatiske forældre understreges. Hvis mor er empatiforladt, eller far slår og drikker, hvorledes har man så forestillet sig, at et samarbejde skal give mening for den, der skal samarbejde med den belastede forælder?

Side 4: "Alvorlige problembelastninger hos samværsforælderen kan føre til afslag på eller ophævelse af samvær. Med alvorlige problembelastninger menes bl.a. psykiske problemer, vold i familien og anden grænseoverskridende adfærd, kriminalitet, andre sociale belastningsproblemer samt nedsat forældreevne (manglende empati og forståelse for eget og andres liv)..." Henset til barnets tarv og fordringen om samarbejde bør "kan" udskiftes med "skal som udgangspunkt," så bevisbyrden vendes.

Erfaringer fra praksis gennem de seneste 10 år har vist, at de børnesagkyndige undersøgelser ofte bagatelliserer eller helt udelader volds- og misbrugsproblematikker, herunder også følgevirkninger af vold. I Børnesagkyndigt Selskab trives en forståelse af, at hverken psykiatriske lidelser, voldshistorik eller incest er til hinder for et fælles forældreskab. Som eksempel kan nævnes følgende citat fra en børnesagkyndig undersøgelse:

"Det er den børnesagkyndige vurdering, at det vil være bedst for X, at han og forældrene tilbydes et behandlingsforløb med henblik på, at X på sigt får hensigtsmæssig kontakt og samvær med faderen og hans fædrene familie. Det skal fremhæves, at denne vurdering også gælder, såfremt denne undersøgelse skulle have overset, at faderen alligevel har en skjult sadistisk-pædofil side med tilbøjeligheder til at udleve den med overgreb på sit eget barn, da et barn i næsten alle situationer vil have behov for kontakt med begge sine forældre for ikke at skabe forstyrrende indre billeder."

Erklæringen fik ganske vist kritik i Psykolognævnet, men til orientering arbejder psykologen bag denne børnesagkyndige undersøgelse stadig som supervisor i Børnesagkyndigt Selskab. Dette understreger behovet for at regulere psykologerne i Børnesagkyndigt Selskab med klare og utvetydige retningslinjer. Det bør stå klart, at det er de folkevalgte, der udstikker retningslinjer for, hvilken vægt vold og pædofili skal tillægges i forhold til forældreskabet.

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

Dette gør det så meget mere påkrævet at formulere den nye familieretlige tænkning i umisforståelige vendinger i bilag 8. Det må ikke længere være muligt for børnesagkyndige at bagatellisere problembelastninger som disse.

Bilag 9-10: Ingen kommentarer.

Bilag 11: Ingen kommentarer

Bilag 12-13: Ingen kommentarer

Bilag 14:

Side 1: Vedr., kapitel 2, §3, er Dansk Kvindesamfund enige i, at en ægtefælle ikke skal have pligt til at deltage i en vilkårsforhandling og konfliktmægling sammen med den anden ægtefælle, hvis den anden ægtefælle har udsat ægtefællen eller ægtefællens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom. Denne tilføjelse af voldsperspektivet er vi i Dansk Kvindesamfund glade for.

Side 1: Vi er ligeledes enig i §3, stk. 3, desangående, at vilkårsforhandlingen skal kunne foretages særskilt med hver ægtefælle, hvis helt særlige omstændigheder taler for det. Ligeledes anerkender vi, at §5 omhandlende konfliktmægling bortfalder.

Bilag 15:

Side 7: Dansk Kvindesamfund forholder sig positivt til Kapitel 2.2 vedr. visitation. Vi er enige i screeningsforløbet, der vil kunne identificere skilsmisens karakter og belastningsgrad for evt. involverede børn.

Side 17: Dansk Kvindesamfund er enig i 6.1.1, dvs. i princippet om en refleksionsperiode på 3 måneder, der skal tilgodese involverede børn og deres trivsel. Det er særligt positivt, at princippet om en refleksionsperiode ikke finder anvendelse i højkonfliktsager, hvor bl.a. vold og overgreb har fundet sted jf. side 18.

Side 18: §22, stk. 2 vedr. rådgivnings- og afklaringsamtale erklærer Dansk Kvindesamfund sig enige i. Dansk Kvindesamfund anerkender det gode initiativ, der ligger i at kunne give forældre viden og redskaber til at hjælpe barnet gennem den vanskelige situation. Særligt vigtigt er det, at Familieretshuset anerkender en fravigelse af dette princip, hvis den ene forælder eller barnet har været udsat for vold fra den anden forælder eller ved mistanke om samme.

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

Side 24: Dansk Kvindesamfund glæder sig over indførelsen af §243 i straffeloven vedr. psykisk vold og i den forlængelse over, at psykisk vold nu anerkendes, i 3.4, som en gyldig skilsmissegrund.

Dansk Kvindesamfund anerkender og bakker op om Bekendtgørelsens skærpede ordlyd i henhold til vold og overgreb.

Bilag 16-21: Ingen kommentarer

Bilag 22:

Side 7-8: Dansk Kvindesamfund finder afsnit 1.2. anvendelig i forhold til ”*Konventionen finder anvendelse for ægteskab mellem to personer af samme køn.*” Fordi den Nordiske ægteskabskonvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige ikke før har lovfæstet ægteskab mellem to personer af samme køn, mener vi, at der stadig skal fremvises en ægteskabsattest af begge parter inden prøvelse af ægteskabsbetingelser. I forlængelse af dette er vi fuldt ud tilfredse med, at konventionen understøtter prøvelse af ægteskabsbetingelser mellem to personer af samme køn.

Side 9: Ved prøvelse af ægteskabsbetingelser ser vi gerne, at Familieretshuset tilgodeser særlige forhold, når der skal søges digitalt. I henhold til afsnit 1.3 henvises der til, at de særlige forhold bliver forankret endnu mere i processen, og at parterne derved har større mulighed for at søge om prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

Side 16: Dansk Kvindesamfund finder afsnit 2.2. vedr. alderskrav som et absolut krav helt relevant, og at der ikke på noget tidspunkt skal dispenseres fra dette. Ligestillingsperspektivet her er altafgørende, når der skal indgås ægteskab i Danmark. Selvom den mindreårige ønsker indgåelse af ægteskab, skal det være påbudt, at der bliver fremvist dokumentation i form af samtykke fra en væge med rettidig omhu.

Side 20: Desuden bemærkes det, at vi er enige i afgørelsen omkring afsnit 2.5.1.2. Prøvelsesmyndigheden kan ikke kræve, at flygtninge og asylansøgere skal fremlægge civilstandsattest, dette pga. risikoen for yderligere forfølgelse. Ydermere er der også enighed om, at parter, der absolut ikke kan anskaffe civilstandsattest fra det pågældende land, de har indfødsret i, da nogle lande ikke udsteder civilstandsattester, skal dispenseres.

Dansk Kvindesamfund

Høringssvar over udkast til en række administrative forskrifter som følge af det nye familieretlige system og nedlæggelse af Statsforvaltningen

Side 29: Dansk Kvindesamfund finder det afgørende, at der kan dispenseres i henhold til afsnit 2.7.

Vi tilslutter os Den Europæiske Menneskerettighedskonventions Artikel 12: *Ret til at indgå*

ægteskab: Giftfærdige mænd og kvinder har ret til at indgå ægteskab og stifte familie i overensstemmelse med de nationale love, der giver regler om udøvelsen af denne ret. Herunder mener vi også, at personer af samme køn kan dispenseres i forhold til lovligt ophold i Danmark.

Side 39: Afslutningsvis, mener Dansk Kvindesamfund, at afsnit 3.3. *Vielsessted og- tidspunkt*, skal påtænkes at blive ændret således, at vielser KAN foretages på Færøerne, i Grønland eller uden for Danmark. Vejledningen afgiver ingen forklaring på, hvorfor vielser ikke kan finde sted i de pågældende lande.

Bilag 23-32: Ingen kommentarer

Bilag 33:

Side 74: Dansk Kvindesamfund finder det kritisk, at Udlændingestyrelsen overtager afgørelser om opholdstilladelse, når det kommer til adoption af børn fra lande, hvis adoptionsregler ikke er anerkendt i Danmark, da Udlændingestyrelsen har mødt massiv kritik, blandt andet af Ombudsmanden, for ikke at overholde lovgivningen, som Danmark er indbefattet under.

Side 81: Dansk Kvindesamfund er positive overfor, at Familieretshuset, efter en konkret vurdering, kan beslutte, om en ansøger kan få udleveret socialrapporten, men i stedet får mulighed for at gennemlæse den. Dette kan være hensigtsmæssigt, i og med at ansøgeren dermed ikke selv fremlægger socialrapporten over for udenlandske organisationer/myndigheder, og dermed ikke har mulighed for at manipulere med oplysninger i socialrapporten til fordel for sig selv.

Bilag 34-38: Ingen kommentarer